СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ



SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XL. Ч. 56. | Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 9 березня 1932. | VOL. XL. | No. 56. | Jersey City, N. J., Wednesday, March 9, 1932. | THREE CENTS.

ВБИТО ЧОТИРОХ БЕЗРОБІТНИХ ПІДЧАС ДЕМОНСТРАЦІЇ ПЕРЕД ЗАВОДАМИ ФОРДА

ДІТРОЙТ. — Понад 3,000 безробітних вибралися походом з Дітройту до Дірборн, щоби там домагатися від заряду заводів Форда негайної праці. Демонструючі плянували вислати до заряду депутацію, яка мала предложити домагання безробітних.

Демонстрація закінчилася розяреною боротьбою безробітних з поліцією, яка замкнула їм дорогу до заводів. Наслідком цеї боротьби було 4 убитих і понад 50 ранених, між якими є деякі тяжко ранені, котрі ледви чи виздоровіють.

Кажуть, що між демонструючими було значне число большевиків, а сама демонстрація була вислідом нарад, у яких брав участь Вилієм Фостер, відомий большевицький провідник. Та між демонструючими Фостера не було.

Демонстрація зачалася в Дітройті в годині 2 пополудні. Коло години 4 демонстранти прибули до Дірборн, де їм заступила дорогу поліція і не хотіла їх пустити до заводів Форда. Поліція розганяла демонструючих слізними бомбами. Та коли бомб забракло, а вітер розвіяв ґази, демонстранти рушили в дальший похід. Вивязалася нова боротьба робітників із збільшеними поліційними силами й охороною заводів. Кидали камінням, вибивали вікна, а вкінці хтось стрілив. Потім наступила загальна метушня, розярення і стрілянина. Між важко раненими є Гери Бенет, начальник детективів Форда. Прострілено теж руку фотоґрафови „Ди Ню Йорк Таймс", коли той хотів брати знимки з демонстрації.

Демонстраційний похід відбувся у повнім порядку. Заворушення повстало доперва тоді, коли поліція в Дірборн заступила демонстрантам дорогу і не допускала їх до заводів. Тоді доперва наступила метушня, яка закінчилася кровопролиттям.

Едзел Форд, президент компанії, говорив потім у шпиталі з проводирами демонстрації. Поліція оголосила, що арештувала 5 демонструючих, як тих, що буцімто підняли заворушення.

ЗГИНУЛО 28 ОСІБ ПІДЧАС БУРІ.

НЮ ЙОРК. — Буря, яка шаліла від неділі до вівтірка, потягнула за собою попри міліонові матеріяльні жертви ще й 28 жертв у людях, які потонули, або загинули через ріжні нещасливі випадки, спричинені заваленням будинків, стовпів, дерев і т. п.

ЛИНДБЕРҐА ПОВІДОМЛЕНО, ЩО ДИТИНА ЖИВА.

ГОПВЕЛ (Ню Джерзи). — Полковник Линдберґ відбирає сам усю почту, яка приносить йому інформації щодо викраденої дитини. Поліція заявила, що не переглядає цеї почти і ті, що викрали дитину, можуть спокійно переписуватися з Линдберґом.

Линдберґ одержав два повідомлення про те, що дитина жива та що ті, котрі її викрали, ждуть на викуп.

„БЛАК-ЕЙД" — НОВИЙ СПОСІБ ДОПОМОГИ БЕЗРОБІТНИМ.

НЮ ЙОРК.—В Ню Йорку зорґанізовано „Блак-Ейд" орґанізацію, яка вислала 2,000,000 листів з проханням приступити в члени цеї установи. Ота орґанізація орґанізує в цілях допомоги потребуючим кождий блак у Ню Йорку. В той спосіб думає вона зліквідувати остаточно нужду. Всі, що підпирають ту акцію, будуть зобовязані жертвувати тижнево найбільше $1, а більша частина допомагаючих жертвуватиме по 10 центів тижнево. В кождім блаку буде допомоговий комітет, який буде в звязку з потребуючими допомоги. Допомагаючі діставатимуть значки (стемпси). Кождий значок буде означати маленьку ліквідацію нужди.

ЗА УСТІЙНЕННЯ ЦІН ПІДЧАС ВІЙНИ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер предложив конґресови до ухвали звіт „Вор Палісіс Комішен", у якім є проект стабілізації цін підчас війни та усунення воєнних зисків. Проект пропонує відбирати поодиноким особам і корпораціям 95% усіх зисків, які вони придбали підчас війни, а які є більші від тих зисків, що їх ті особи чи корпорації мали в останніх трох роках до війни.

ПУЩЕННЯ В РУХ ПЕРЕХОВУВАНИХ ГРОШЕЙ.

ШИКАҐО. — Вже є повідомлення з 1,607 міст, що там розпочато кампанію за те, щоби пускати в рух переховувану по хатах готівку.

ЗНАЙШЛИ ТРУПА ЖІНКИ В ПАЧЦІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — У винаймленій Гофманом кімнаті під ч. 824 Норт 5 улиця знайдено пачку, яку залишив Люї Файн, а в якій знайдено тіло Меті Шаф, літ 59, власниці гостинниці в Атлентик Сіти. Її задушено кусником полотна. Файн каже, що йому пачку передав його приятель, С. Мілер, кажучи що там є патентована медицина.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

Заходом українських торговців в Брукліні, Н. Й., буде відіграна українська година в тім місті з радіової стації WMBQ—1500 kc., в цей четвер від 9-тої до 10-тої год. ввечір.

НЕВИЧЕРПАНА ПОМИСЛОВІСТЬ.

У Львові, при вул. Сербській 1, містяться дві жидівські мануфактурні крамниці: Реґіни Фішової та Тилі Ґлімерової. Тійже Ґлімеровій винна була Ксеня Мокрик (з Зеленої біля Янова) 26 зол. за товари. А Ксені Мокрик винна була гроші її своячка Анна Колпак. І тому, на просьбу Ксені Мокрик, Анна Колпак згодилася сплатити у Ґлімерової довг Ксені Мокрик. Через помилку замісць до Ґлімерової пішла Анна Колпак до склепу Фішової. Остання заявила, що Ксеня Мокрик дійсно винна їй гроші й Анна Колпак в кількох ратах довг Ксені Мокрик сплатила. Тимчасом Ґлімерова не хотіла довше ждати на гроші, які була їй винна Ксеня Мокрик, і запізвала останню до суду. І щойно в суді виявилося, що Анна Колпак замісць Ґлімеровій платила довг Фішовій. А остання, щоби якось боронитися, поставила як свідка свою дочку Наталію на ту обставину, що Ксеня Мокрик дійсно в неї купувала та була винна їй гроші. На доказ, що це правда, Наталія предложила торговельні книги. Але вислід зізнань Наталії був фатальний: судця вважав її зізнання та торговельні книги фальшивими та вніс проти неї скаргу за обманство.

ЧОГО НЕ МОЖНА ПРИВОЗИТИ ДО ПОЛЬЩІ.

З виробів рільничої та промислової продукції не можна привозити до Польщі: збіжа, збіжевих виробів, броварного солоду, полірованого гороху, кукурудзяної та рижової муки, крохмалів, ярин і ростин окопових, яблок та інших овочів, хмелю та його екстрактів. Дальше не можна привозити: риб (з виїмком селедців) та ікри, ковбасниць, шкір, ростинних олїів та товщевих квасів. Також заборонено привозити цукорняні вироби, дріжджі, арак і всякі горівки, мід та пива і жужлі Томаса.

Зі шкіряних виробів заборонено привозити: рукавички та взуття, кальоші та іншу ґумову обуву.

З деревляних виробів заборонено привозити теслярські та боднарські вироби.

З ділянки продукції металевого промислу заборонено привозити: електричні машини, рільничі машини, машини до шиття, арматури, гидравлічні підойми та машини до підвошення, знаряди, коси, серпи, лопати, вили, півшляхотні металі, вироби з тих металів, колодки, замки і т. д. Крім електротехнічних машин заборонено привозити: акумулятори, електротехнічні вироби, жарівки, інсталяційні матеріяли і т. д.

ПІМСТА ЗРАДЖЕНОГО МУЖА.

В Соколівці, пов. Косів, власник млина Гертверг застрілив свою жінку Гелену, а потім стрілив два рази до себе і ранився смертельно. Причиною убивства була зрада Гелени, яка зраджувала свого мужа з Я. Кімлем.

УМЕР ЕПИСКОП ВЛАДИСЛАВ БАНДУСЬКИЙ.

У Вольні помер визначний польський патріот, епископ Владислав Бандурський. Покійний уродився в Сокалі в Східній Галичині. В історії будування відродженої Польщі епископ Бандурський займає визначне місце і відомий зі свого гарячого патріотизму та як визначніший речник вшехпольської ідеї.

ЗАСУДИЛИ КОЛОМИЙСЬКОГО АДВОКАТА ЗА ШПИГУНСТВО.

Перед львівським апеляційним судом відбулася розправа проти д-ра Степана Грабара, адвоката в Коломиї, провідника тамошнього „Стшельца". Свого часу д-р Грабар виступав як адвокат Кшиштофовичів. Ішло про спадкову оплату. Кшиштофовичі дали йому 300 дол. Д-р Грабар хотів підкупити урядника Функельштайна, якому давав 200 дол., але цей не взяв грошей. Д-р Грабар не зразився тим і сховав собі цілих 300 дол. По якімсь часі справа виявилася. Щоби не допустити до скандалу, д-р Грабар віддав пobрані гроші. Та справи таки не вдалося закрити. Вона появилася на сторінках коломийської газети „Правда". Справою зацікавилася прокуратура, так, що д-р Грабар мусів станути перед окружним судом у Коломиї. Там його звільнили. Та внаслідок апеляції д-р Грабар мусів ще раз станути перед судом у Львові. Апеляційний суд засудив його на 3 місяці тяжкої вязниці.

ДВІ ШИБЕНИЦІ В ЛУЦЬКУ.

Дня 20. січня присудом наглого суду засуджено на смерть через повішення 23-літнього Олександра й 19-літнього Теофіля, братів Праздзелів, Чехів з кольонії Домброва, луцького повіту, за це, що на залізничому двірці в Олиці вбили сокирою реставратора Бернацького. До вини признався лише Теофіль. На суді оба брати плакали. По присуді, на внесок оборони суд звернувся телеґрамою до президента держави, прохаючи уласкавлення, одначе вечером прийшла відмовна відповідь. Присуд виконав другого дня рано на тюремному подвірю в Луцьку кат, що приїхав спеціяльно з Варшави.

ДІТИ СИДЯТЬ НА ПІДЛОЗІ.

Ужгородський тижневик „Свобода" приніс в 1—2-ому числі допис одного селянина з Мармарощини, який кидає яркe світло на неможливі відносини в тамошньому шкільництві. Читаємо там, що дитина, вибираючися до школи, просить маму, щоби того дня дала їй брудну сорочку. На запит мами, чому це, дитина відповідає, що цього дня припадає на неї черга сидіти на підлозі, тож не хоче забруднити чистої сорочки. Як довідуємося з дальшої частини допису, до одної кляси ходить 128 дітей, отже кожний другий день більше як половина дітей мусить сидіти на підлозі.

СМЕРТЬ ЗА ПАПІРОСКУ.

Йосиф Янів в селі Ляновичах, пов. Самбір, посперечався в коршмі зі своїм товаришем Рахвальським за папіроску, а потім засівся на нього і пробив його штилетом. Після того сам зголосився на поліцію.

ЧЕСЬКІ УЧЕБНИКИ ПРО УКРАЇНЦІВ.

На засіданні батьківського комітету в Рахові (Закарпаття) один з батьків запитав учителів, чи вони знають, з яких учебників навчають українських дітей. Після того згаданий батько показав сторінку книги краєзнавства, на якій знаходиться дуже ганебна характеристика закарпатських Українців. Учитель мусів перед батьками прочитати дотичний уступ, в якому сказано, що Українці то пяниці, нечесні й неморальні. Батьки з обуренням протестували, але щож, тим учебником і дальше послугуються в школі.

ЧЕСЬКИЙ НОТАР ПРОТИ ЖОВТО-БЛАКИТНОГО ПРАПОРА.

Село Вишня Апша (Закарпаття) має нотаря, який передтим Бог зна чим займався. Дєсить, що тепер є великим паном і як такий видає розкази, які зовсім не належать до його компетенції. Так перед святом 28-го жовтня (день свободи в Чехах) видав письменний розпорядок, що ані школа ані церква не сміють в той день вивісти жовто-блакитного прапора. Цей розпорядок скасував місцевий комaндант жандармерії й собі установи вивісили національні прапори. Селяни внесли проти нотаря скаргу до вищої влади.

ЖИТТЯ ВЕЛИКИХ ЛЮДЕЙ.

Дружина письменника Метерлінка впевняє, що її чоловік цікавиться всім. Кожного дня читає багато часописів у всіх мовах. Любить самотність і дуже рідко виступає прилюдно. Працює нерівномірно: деколи пише й пише, деколи цілі тижні навіть не торкне пера. Висліди його праці теж нерівномірні: деколи напише 20 сторінок одного дня, а деколи за двацять днів напише ледви одну сторінку. Підчас праці Метерлінк любить тишину й сам її заховує. Часом трапляється, що дзвінок телефону відриває його від праці на цілий день.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ МОЛОДОЇ ЛІКАРКИ.

Ще у грудні минулого року на клініці у Львові померла в часі операції при породі молода лікарка, д-р Домбчевська, донька пароха у Хлібичині біля Коломиї. Поховали її в родинному селі. Опісля о. Гавриш пригадав собі подробиці операції донька, яка вмерла в наркозі, навіть не пробудившися. О. Гавриш за радою людей з села Хлібичина казав розкопати могилу доньки та видобути трупу. Через шибу у віку металевої труни зібрані на цвинтарі завважили, що мертва розкинула схрещені на грудях руки, а шиба була вкрита росою. Львівські лікарі, які спільними зусиллями ратували д-ра Домбчевську, висловлюються, що не може бути мови про те, щоби вона збудилась у труні; її руки розкинулися підчас везення труни зі Львова в Коломийщину, а роса походить від ран.

ПОДАТКОВІ ЗЛОВЖИВАННЯ.

В Катовицях судові власти перевели ревізію книг фірми Коціяс і спілка. Книги забрали, фірму опечатали. Причина: фірма допустилася податкових зловживань на шкоду шлеського скарбу.

УМЕР ВИЗНАЧНИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МУЖ БРІЯН

ОДИНАЦЯТЬ РАЗІВ БУВ ПРЕМІЄР-МІНІСТРОМ, А ЧЛЕНОМ ДВАЦЯТЬ ТРОХ УРЯДІВ.

ПАРИЖ (Франція). — Вся Франція вражена смертю її визначного державного мужа, Арістіда Бріяна. Покійний не дожив двох тижнів до святкування 70-літньої річниці свого життя. Останніми місяцями він чувся трохи слабий і знаходився під доглядом лікарів. Та всеж ніщо ще не віщувало таку скору смерть. Ще на передодні своєї смерти він мав довші наради з теперішнім премієр-міністром Франції, Тардє, в ріжних міжнародніх справах і давав свої поради. В ночі він почув себе хорим, а в першій годині й 30 хвилин пополудні, 7 березня, вмер, перебуваючи останні три години в непритомности.

Останніми роками Бріян скаржився на серцеву недугу й умер від неї. Майже 30 років Бріян не сходив зі сцени французького державно-політичного життя. Він одинацять разів був премієр-міністром Франції, ратуючи її від важких політичних кріз. У двацять трох урядах Бріян був міністром справ закордонних, а останнє десятиліття вже не можна було собі уявити французького міністерства справ закордонних без Бріяна. Він особливо багато працював над фактичним замиренням Европи та старався всіми силами стерти ті тяжкі наслідки, які потягнув за собою версайський мир. Тому Бріяна прозвали апостолом мира.

Зі всіх кінців світа приходять до французького уряду заяви жалю зприводу смерти цього небуденного мужа Франції. Це свідчить про те, яку широку популярність мав Бріян у світі й якими симпатіями він тішився навіть у ворогів Франції. Уряд плянує врядити уому відповідний державний похорон.

ЯПОНЦІ ГОТОВІ ПОКІНЧИТИ ШАНҐГАЙСЬКУ АВАНТУРУ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Чужинецькі кореспонденти відвідали команданта японських військ на шанґгайському фронті, Шіракаву. В розмовах з ними ґенерал Шіракава висловився в тому сенсі, що Японія готова відтягнути свої війська з Шанґгаю, коли будуть забезпечені інтереси Японців, що мешкають у Китаю взагалі та в Шанґгаю зокрема, а також коли відтягнення японських військ не пошкодить гонорови та престіжеви Японії.

Шіракава каже, що тепер Японці не будуть наступати проти Китаців, але будуть боронити свої позиції. Тому Японія не припинить довозу своїх військ на шанґгайський фронт.

АНҐЛІЙЦІ ГОТУЮТЬСЯ БОМБАРДУВАТИ СЕЛА В АФҐАНІСТАНІ.

ПЕШАВАР (Індія). — Анґлійські літаки розкидали відозви на території Афґаністану, що межує з північно-західними провінціями Індії. В тій частині Афґаністану почали збиратися по селах афґанські повстанці, що знову думають перейти на територію Індії, щоб підняти повстання проти Анґлійців, як це було позаторік.

Анґлійці попереджають повстанців, що коли вони на протязі двацять чотирох годин не розійдуться й не відійдуть геть від індійського кордону, то села, в яких вони купчаться, будуть бомбардовані бомбами з літаків. Рух повстанців в Афґаністані ставлять у звязок з загальним індійським рухом під проводом Ґандія.

ЗНОВУ ЧУЖИНЦІ ВИНУВАТІ.

МОСКВА (СССР). — Большевицькі ґазети заявляють, що замах на радника німецького посольства в Москві був зорґанізований чужинецькими державами, щоб попсувати приятельські стосунки між Москвою та Берліном. Большевики кажуть, що Штерн, виконавець замаху, ніби признався до того, що він ділав по директивам аґентів чужої держави.

УМЕР МИКИТА ШАПОВАЛ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Тут помер нагло бувший міністер У.Н.Р., Микита Шаповал. Покійний народився в 1882 році в селі Сріблянці, бахмутського повіту, на Катеринославщині.

Від 1907 року М. Шаповал виступив на українську літературну ниву, друкуючи свої вірші й літературні замітки в ріжних українських місячниках. Свої вірші він писав під псевдонімом М. Сріблянський. В літературних творах він усе шукав „нових шляхів". Оте шукання „нових шляхів" переніс і на політичну арену своєї діяльности, тому вона й визначалася своїми скоками від крайнього націоналізму до радянофільства.

Підчас останньої революції М. Шаповал відограв визначну ролю в партії соціялістів-революціонерів і в урядах У.Н.Р., але та діяльність підпала суворій критиці й осудови загалу, тому нарешті М. Шаповал лишився лідером усього кількох своїх прихильників, що стояли одинцем поза українською еміґрацією й поза зорґанізованими масами.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО ВІРИ В САМИХ СЕБЕ

Депресія являється вислідом утрати віри в свої сили. Є ще богато інших причин, котрі довели до теперішньої депресії, як надмірна спекуляція, світова війна й т. п., але президент Гувер, розпочинаючи національну офензиву проти депресії, натякнув головно на моральні чинники, які заважили на депресії. Тому, взиваючи горожан пустити в рух переховувані по хатах гроші, він промовляє в першу чергу до інтелектуальних цінностей американського народу. І намагається збудити в народі віру в себе самого, в свої сили і в свою духова та матеріяльну спроможність вийти побідником з кождого важкого положення, а тимсамим і з теперішньої депресії.

Не тільки одна Америка є краєм, богатим у ріжні природні богацтва. І тому природні богацтва не заважили на тім, що Америка стала найбогатшою і найсильнішою державою в світі. Заважив, каже президент Гувер, дух американський.

І цей американський дух заважить і тепер, коли Америка має вийти побідно з теперішнього лихоліття. Американська традиція, яка довела край до могутности, не каже покладатися на уряд, партію, чи поодиноких лідерів, чи на якісь „чуда", що мають звідкись принести ратунок. Бо дійсний ратунок може прийти тільки від загалу, від народу, коли кождий громадянин напружить свій мозок, свою енергію й відвагу, коли кождий узброїться в ідеалізм і розпічне боротьбу з лихом, маючи на увазі загальне добро, яке є заразом його власним добром і його власним ратунком. Не поможе тут ніякий натиск, бо рішаючими в такій боротьбі є індівідуальна ініціятива, добра воля одиниць, свідомість і патріотичне почування. Коли їх нема, то ніяка влада, ніякі закони, ніякий провід нічого не вдіють.

Коли отже люди є захитані у вірі до свого уряду, проводу чи в можливости виходу з якогось положення, то в першу чергу треба привернути в народі віру в свої сили та піднести його відвагу до боротьби з економічним ворогом, чи яким іншим. А позатим треба освідомити кождого про те, що без індивідуальних змагань нема побіди загалу.

Замало віри в побіду доброї справи, чи в силу народу. Бо треба вірити активно. Треба кождому щось робити, чогось доконувати, щоби віра могла дійсно здійснитися. Так, нарід є жерелом могутньої сили, в яку треба кождому вірити, але ту віру треба попирати активністю.

РОМАН ДМОВСЬКИЙ ПРО ПРИЛУЧЕННЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ ДО ПОЛЬЩІ

I.

Один з найбільших погромів, які Поляки пережили — був погром по польським повстанню в роках 1863 і 1864. — В самих боях, а радше сутичках згинуло понад 8 тисяч Поляків, біля тисячу сто повісили, понад чотири тисячі пішли на каторгу, а 700 до арештантських рот.

Професор Бобжинський у своїх „Дзеях Польскі в зарисє" вказаве, що найбільшим ударом для польскости була конфіската 1,660 маєтностей дідицьких в Королівстві польським (то є в области, признаній за таке королівство віденським конгресом 1815 року), а 1,794 маєтностей на „Літве", (то є на Білій Руси й у властивій Литві (Жмудзі!). — Конфісковано іменно земські маєтки тим, котрі брали якунебудь участь у повстанню. Маєтки ті роздавав російський уряд своїм генералам та достойникам, заслуженим при придушенню цього повстання. Уряд заказав в р. 1865 особам польського походження набувати на „Руси" і „Литві" земські посілости в дорозі купна, а слабше скомпромітовані Поляки мусіли до двох літ свої добра продати та забиратися з краю. Понад пятьдесять тисяч тяжче скомпромітованих Поляків вислано на Сибір та в далекі губернії европейської Росії.

Всю адміністрацію, ціле шкільництво зросійщено, а **греко-католицьку унію**, що була доси на Холмщині та на Підляшу таким знаменитим засобом польонізації — (і то під зверхнім московським правлінням!) **знесено** остаточно в 1875 році. Немало помагали в тім російському урядови декотрі наші гр.-кат. священики, котрі переселилися з Галичини на Холмщину.

Взагалі — погром був величезний, а Бобжинський каже про те повстання, що через нього Королівство польське (російська займанщина) змарнувало умовини народнього розвою. Визначний польський письменник і революціонер Єж (Мілковський) у своїй славній брошурі **„Ржеч о обroне чиннеі і о скарбе народовым"**, виданій у Парижі 1887 р. — характеризує той поповстанський час ось як: „Народ*) опанований зістав панічним страхом. Поборені — нахилювали карки під ярмо. В перших хвилях не думано про нічого іншого, як лиш про безпеку перед пімстою. Не була це оборона, але просто втеча навмання. Утікали перед висилкою, каторгою, шибеницею та хапалися за звичайні в таких випадках штучки. —„То не я — ваше превосходітельство! То тамтой — ваше високопревосходітельство — винен! То тамті! То еміграція!"

Але найбільший удар завдав цар **Александер II.** шляхотській Польщі **указом** з 2. березня 1864 р., признаючи селянам грунта, які вони посідали, на необмежену власність, звільняючи їх від панщини і плачення чиншів дідичам.

Цей указ був — як каже Бобжинський — **розрізанням болячки**, котра нищила польську суспільність та робила неможливими всі змагання, щоби піднестися з погрому, спричиненого розбором Польщі.

І то власне інтересне в цілій справі, що Поляки, маючи навіть майже самостійне „Королівство польське", створене віденським конгресом в 1815 р., не спромоглися на знесення панщини, хоч вже французький цісар **Наполеон**, створюючи в р. **1807** т. з. **„Варшавське Князівство"**, впровадив там **французький кодекс цивільний, що знозив панщину**. Він і хвалився, що має велику сатисфакцію, знісши в Польщі **невільництво**.

Та пуста була його радість! Шляхта вже винайшла такі штучки, щоби панщину дальше задержати, а навіть на соймі ухвалила собі закон, що можна бити **буками:** очевидно „не шляхотне уродзоних".

І мусіло прийти аж до такого скандалу, що доперва ворог Польщі, російський цар, зніс панщину, котру мусіли робити польські мужики на польських панів-дідичів.

*) То є — очевидно — польська інтелігенція.

Очевидна річ, що серця польських мужиків перенялися чувством невисказаної вдячности до російського царя, котрий визволив їх з польсько-панської неволі.

Однакож—коли і відсапнули Поляки дещо по погромі — то деморалізаційний бацилль лишився у їх суспільности. Хрунівство поширювалося, повставала велика сила „запшеданцуф", а шляхта, де лиш могла, заявляла свою **льояльність** для російської влади.

Незадовго — поміж молодшими поступовішими елементами повстав так званий **„позитивістичний"** напрям.

Його прихильники звертали передовсім увагу на питання суспільне, на боротьбу зі страшним, отуманюючим польського хлопа римським клерикалізмом — а цілком відбились від мрій про **самостійну** Польщу.

Богате польське міщанство, фабриканти і т. і. бачили в безмежній російській імперії знаменитий ринок збуту для своїх підприємств — тому також думка про відірвання від Росії була для нього цілком чужою.

Отже льояльність супроти російського уряду була в тої кляси суспільної, ще більше як у шляхти — головною прикметою.

І в пруській займанщині запанував взагалі подібний напрям, але з інших причин.

Пруський уряд ще в р. 1823 зніс постепенно панщину та надав селянам землю на власність. І тому, як каже один польський історик:

„Народнє і суспільне життя, незатарасоване як в інших займанщинах селянською квестією — могло собі шукати інші завдання і цілі", а великий тамошній діяч Карло Марцінковський кинув клич: **„числім лише на себе самих!"**

Познанщина (під Прусами) є отже властиво вітчиною так званої **„органічної праці"**, котру аж з кінцем 60-тих років, по повстанськім погромі, прийняли до своєї програми так звані краківські **„Станьчики"**, за котрими пішли вже й інші.

Польські політики в Галичині перенюхали, що їм буде таки найвигідніше погодитися з австрійською династією, приректи ій усяке можливе поперття в державній раді, а за те застерегти для себе майже необмежене панування над Україницями.

Свою відданість для австрійского престола заявили во-вочни в ухвалі, адресованій до нього дня 13. жовтня 1866 р. В тій ухвалі містилася відома фраза: **„Пши тобє, найясьнєйши панє, стоїми і стаць хцеми".**

Так отже повстала так звана польська **„труйльояльносць"**, що зірвала з повстанськими мріями, з мріями про соборність і самостійність.

Ще раз підчас війни Росії з Туреччиною в 1877 р. пробували декотрі Поляки заложити в Галичині якусь „конфедерацію" та „ржонд народови", але скоро сії взяли маком. „Праца органічна" побідила на цілій лінії, а коли в Конгресівці в 80-тих роках і збудились які заговори*), то вони вже мали соціяльно - революційний характер. — Доперва 1886 р. повстає тайна організація **„Ліга польска"**, котра в р. 1893 перемінилася на **„Лігу народову"**, а в своїм статуті мала: **відзискання самостійности.**

Духовим батьком цього нового самостійницького руху був **Ян Поплавський**, а його помічником **Роман Дмовський**, котрий зачав видавати в 1895 році у Львові **„Пшеглонд Вшехпольскі".**

Р. Дмовський відограв величезну ролю в самостійницьким польськім русі. Він стояв на становищі, що найбільше небезпечним ворогом Польщі є не Росія, а Німеччина. Конгресівка в злуці з Росією має велику, можність розвою, зосібна для свого промислу. Поляки стоять вище культурно від Росіян і не дадуть себе знищити, коли власне Німці є для Поляків багато небезпечніші.

*) „Пролєтаріят".

Тому Дмовський був у році 1914 великим ворогом акції Пілсудського в справі організування польського легіону, бо той легіон боровся по стороні Німеччини та Австрії проти Росії.

Таксамо оснування на початку війни в Кракові **„начельного комітету народового"** під опікою Австрії вважав Дмовський надзвичайно шкідливим для польської справи.

Він відчував, що осередні держави не дадуть собі ради з такими великанами, як Росія, Франція й Англія, тимбільше, коли до них ще й Америка прилучилася. Він отже постарався про заложення в серпні 1917 р. **„Комітету Народового Польскі"** з осідком у Парижі, та став його головою. До того комітету належав і граф Замойський, людина дуже богата, і він покищо давав гроші на потрібні кошти. Франція й Англія позичали тому комітетови 225 тисяч франків місячно.

Союзні держави (антанта) признали цей Комітет за **польське правительство** та піддали під його управу зорганізовану у Франції з полонених та добровольців польську армію.

І той уряд і ту армію признала антанта за своїх **союзників**, а коли прийшло до мирових **переговорів** — то двох делегатів того комітету, яко делегатів союзної з антантою Польщі, також допустили до участи в нарадах і в рішеннях.

Між урядом варшавським під проводом Пілсудського і тим Комітетом в Парижі була зпочатку велика ворожнеча. Потім вони погодилися з собою і Пілсудський признав делегатів його до союзної (антантської) конференції за делегатів польської варшавської влади, а член паризького комітету, Падеревський, приїхав до Варшави і став премієром польського міністерства.

Нещастям Українців було, що вони ще підчас війни не постаралися створити за границею — зосібна у невтральній Швайцарії — такої **орґанізації**, котра би представляла й боронила **інтереси цілого українського народу** незалежно від обох великих міждержавних орґанізацій, що вели з собою ту „світову війну".

На „Загальній Українській Раді" у Відни поставлено було раз внесення, щоби вислати до Швайцарії кількох її членів, котрі там заступали би самостійну, незалежну від котроїбудь сторони українську політику, але в тій же хвилі напав на внесодавця пок. посол Василько і внесення перепало.

Факт є фактом, що Українці не мали підчас світової війни, а зосібна підчас її ліквідації, властиво ніякої заграничної репрезентації, особливож такої, котрої антанта не могла підозрівати, що вона є якоюсь „інтригою" осередніх держав.

Сорок-міліоновий нарід не мав свого заступництва там, де рішалася доля народів, а зосібна заступства такого, котре би могло станути „на порі" з Поляками і котре моглаб антанта признати за **„українське правительство".**

Вся енергія Р. Дмовського і його товаришів ішла в тому напрямі, щоби не допустити до Парижа навіть звичайних дипломатичних представників України, а одиноким звязком між Мировою Конференцією й Україною був тільки радіо-телеграф. **Д-р В. Кучабський** пише у львівських „Дзвонах", що висланникам того краю роблено — особливо з боку Франції — по дозволі якнайбільші пашпортові трудноші, так, що тижні, а навіть місяці минали, поки вони прибули до Парижа.

Навіть у Парижі був для них доступ до „великих світа цього" у найвищій мірі утруднений. Їх дипломатична активність була отже у великій мірі тільки криком у пустині.

Перший, якому вдалося дістатись до Парижа, був предсідник делегації „Української Народньої Республики" на Мирову Конференцію, Г. Сидоренко, котрого нота з 10. лютого 1919 р., що вимагала признання України й допущення її до мирових переговорів — була першим урядовим кроком Українців в Парижі. Щойно місяць пізніше в останніх днях лютого 1919 р. допущено до Парижа віцепрезидента тої делегації, галицького державного секретаря закордонних справ, д-ра Василя Панейка, а другому з членів представники Галичини, д-р Степанови Томашівському, уділено французький дозвіл на приїзд аж два місяці пізніше, при кінці квітня 1919 р., і то аж після американсько-англійської інтервенції в тій справі перед „Найвищою Радою".

В цей спосіб, при помочи своїх звязків з французьким урядом, удалося Р. Дмовському просто не допускати українських представників до Парижа, а там знову — до рішаючих політиків антанти.

Для нас дуже інтересним є довідатись від нього самого, як то він інтриґував у справі прилучення Східної Галичини до Польщі. Очевидна річ, що не все він у тім своїм оповіданню каже, та не все представляє так, як то властиво було. Його книга **„Політика польска, а одбудоване паньства"**, з котрої отцю статтю беремо, є просто взірцем того, як то при помочи пера можна представляти дійсність в такому світлі, в якому хоче автор, та пересовгуватись почерез факти, немилі для нього.

Недавно видав він нову збірку своїх статтей під заголовком: **„Сьвят повоєнни і Польска".** Та збірка на протязі трох місяців появилась уже у третім виданню і є немовби якоюсь святою біблією для вшехполяків.

Дише вона скаженою лютістю на Українців, а повстання української самостійної держави, хочби лиш у Великій Україні, вважає за найбільшу небезпеку для Польщі.

Під впливом тої книжки стоять очевидно не лиш вшехполяки, але взагалі польська інтелігенція — можемо отже зрозуміти, які наслідки для нас вона вже викликує і ще викликувати буде.

Але всеж таки це є дуже інтересна й поучаюча книга і ми з неї богато можемо навчитись. Для нас це хіба честь приносить, що таких незвичайно спосібних противників маємо.

Василь Левинський.

Яргорин.

НАД БОГОМ-РІКОЮ

(Історичне оповідання).

(7)

Козак зрозумів, яка причина такої чудної поради. Він вгадав, що ротмістр хоче його арештувати. Видивився на дівчину ї сказав:

— Спасибі тобі, дівчино, за щиру пораду. Я посол і як злодій втікати не буду. Куди до вас прийшов, туди й відійду. Бувай здорова!

Козак вийшов, пройшов світлицю, станув на ганку і став розглядатися. Тепер було троха інакше, як тоді, коли він надїхав був сюди. Танець ішов далі та без офіцирів. Вони стояли на ганку. Музики посунулися троха вперед, так, що сиділи і на сходах ганку. Щоби хто з хати вийшов у сад, мусіли би зі сходів уступитися музиканти, а бодай розсунутися. Під лівою барієрою ганку стояв Делятицький з ротмістром. Він неначе сварився з ротмістром, говорячи до нього з досадою і вимахуючи руками.

Козак пробував проглотитися проміж офіцирів до сходків. Вони стояли плечима до нього і будьтоби задивлені в танець кількох пар, не чули його просьби, щоби пропустили його.

— Пропустіть мене панове! — козак крикнув майже до вуха одного офіцира.

Офіцир обернув до нього голову і відповів:

— Не бачиш, що музиканти загатили дальшу дорогу? Хоч би ми тебе пропустили не зискаєш нічого. Зажди, аж музика втихне.

Козак посунувся направо і попросив другого офіцира, щоби зробив місце.

— Хочеш танцювати? спитав офіцир.

— Відїхати хочу — відповів козак.

— Відїхати? Я чув, що ти лишаєш тут з нами пару днів.

Офіцир ані не рушився. Зразу козак гадав підійти до Делятицького спитати, що се значить. Відступив від того наміру, бо як ротмістр загадав його тут задержати, то господар був би йому нічого не поміг. Він стояв поза плечима всіх офіцирів, отже жаден не міг бачити того, що він стоячи за ними робить. Ті офіцири відділяли його від ротмістра, що стояв по тім боці ганку. Ротмістр міг би до нього приступити хіба аж тоді, колиб офіцири розступилися.

На ганку всі остовпіли, музиканти затихли, всі танцюючі пари в одній хвилі станули, неначе в землю вкопані.

Зробив се свист. Такий, що всім аж в ухах задзвонило і це добру хвилю далі дзвонило. Коли ще всі ломили собі голову питанням, хто се свиснув і чого, ротмістр заревів:

Ловіть шпигуна! Коня за уздечку! Застріліть його!

Коли Бігун еже не сумнівався, що ротмістр приказав задержати його, він вхопив правою рукою барієру ганку, свиснув, махнув собою через барієру в сад і . . . сів на коня. Кінь сам прибіг до нього, почувши свист. Сидячи вже на кони, козак справив його в сторону фіртки і потис. Кінь рушив чвалом. По дорозі козак вхопив спису, що все ще стояла сперта об яблінку. Аж в тій хвили ротмістр отямився і крикнув:

— Ловіть шпигуна!

Фіртка була зачинена. Офіцири, що стояли на ганку, випалили з пістолів. Їх кулі не зробили ніякої шкоди. Хіба лиш ту, що одна куля одбила дівчині між гістьми Делятицького прострілила мязи в рамени, друга розбила одну лятарню.

Козак, ще тоді, коли надїхав був сюди, бачив, що огорожа саду була багато нижча, як фіртка. Бачучи вже здалека, що фітка зачинена, він, уже вхопивши спису, звернув коня троха на бік, потис його і гукнув щось над його вухами. Ледви се сталося, кінь вже був по тім боці огорожі і гнав як вітер вперед.

За козаком гукали рушниці, бо ротмістр обсадив був кусень дороги за фіртою своїми райтарами. Ся дорога ішла лісом. Вже рано кінь Бігуна пітикнувся був об дерево, звалене поперек дороги. Те саме сталось і тепер. Кінь упав і скинув їздця. Та в тій хвили кінь піднісся. Бігун знов скочив на нього і знов гнав далі. Тепер поперек дорги лежав буковий злом, якого раньше не було. Ні їздець, ні кінь в тій темноті не бачили сеї барикади. Кінь знов пітикнувся і перекинувшися, скинув їздця. Бурка Бігуна зачепилася за якусь зломану галузь. В темноті козак не бачив, як вимотатися. Нарешті увільнився, витягаючи руки з рукавів і полишаючи бурку на галузи. Кінь знов стояв, ждучи на свого пана. Та ледви козак, скочивши на коня, рушив, кінь знов повалився, поцілений кулею і собою привадив їздця. Прибігли райтари і козак опинився в їх руках. Завели його до двора.

Бігун пішов спокійно. Нині він мав докази, що донька Делятицького і він сам не дали своєї згоди на зломання відвічного звичаю і права, що посол є безпечний і між своїми ворогами. З отсеї причини козак надіявся, що ротмістр не зараз справиться з ним так, як то бувало звичаєм Ляхів.

(Далі буде).

НАЙБІЛЬШІ РІЧИ НА СВІТІ.

Найбільшою книжкою в світі є переписаний Коран із долученим перським перекладом. Книга ця є 30 цм. груба, 122 цм. висока, а більше як 60 цм. широка. Букви високі 8 цм., а окладинки, це дві дошки з великою колодкою. Над книжкою працював 6 літ побожний Голям Могудин із своїми двома синами. Книгу віднесли разом до святого міста Меки.

В Японії мають перед святинею в Едо найбільший дзвін у світі. Дзвін високий більше як 22 метри, а важить 772 тони. Також Москва має величезний дзвін: понад 6 м. високий, важить 3,605 сотнарів.

У Відні поставили найбільший граючий годинник, який іде при помочі електрики. Орґан того годинника мають 800 сопілок, а кожду годину грає годинник одну пісню.

Найбільші орґани були на світовій виставі в Ст. Луіс. Мають 140 реєстрів і 10,059 сопілок. До двох найбільших сопілок увійде вигідно двоє людей або малий кінь.

БАТЬКО ЯК ДОРАДНИК І ПРОВІДНИК ДИТИНИ

Коли говориться, що товариське заховання батька супроти дитини повинно бути передовсім таке, щоб дитина мала відвагу виговоритися перед ним зі своїми клопотами, а щойно потім він має виясняти її життя та бути її провідником, то тут не даремно поставлено ці вимоги доброго батьківства в такому порядку. Коли відносини між батьком і дитиною такі, що дитина не має відваги підійти до батька та виговоритися з того, що їй лягло на серці, то батько не буде міг бути для неї вияснювачем життя та провідником. Тому, що батьки цього не розуміють, вони дають своїм дітям так богато непідходячих порад, яких діти не слухають. Коли батько хоче, щоб дитина слухала його плянів, вияснень, проєктів, порад, то він повинен у першу чергу навчитися дати дитині виговоритися, сказати свої думки, почування, пляни й проєкти.

Правда, є такі діти, які все докладаються на пораду інших людей, звичайно старших, ніколи не роблять своїх плянів і просто по привичці шукають поради. І правдою є, що, з другого боку, є такі діти, які ніколи не шукають поради в інших, а все спираються на свої пляни й думки. Але до цих двох ґруп належать лише виїмки. Велика більшість дітей, як узагалі людей, любить іти за своєю думкою, але рівночасно прислухуватися чужій пораді. Цього стремління до вислухання чужої поради не треба підривати, коли йде про людей, які через свою молодість або брак досвіду не можуть як слід розвязувати питань життя. Тому батьки добре зроблять, коли своїм захованням не будуть відпихати дитини від себе, але будуть зискувати її прихильність і послух. Дитину відпихається через натиск на свою владу, а приєднується дитину, коли, замісць підчеркувати свою владу, кладеться натиск на свою приязнь, прихильність і любов. Коли батьки не зразять дитини натиском на свою владу, то дитина дуже скоро побачить, що вони радять їй добре, що при допомозі батьків вона розвяже питання свого життя краще, ніж би вона розвязувала сама своїм розумом.

Натиск, який новіші виховники кладуть на товариськість, певно не подобається багатьом батькам. Виховані старими способами виховання, вони з природи річи будуть тягнути за тими способами, хоч бачать, що ті способи не осягнули намірених цілей. Одначе якраз те, що старі способи виховання супроти старших нині людей не дали таких вислідів, яких бажали собі виховники, повинно заставити цих старших людей бути трохи скромнішими у відношенню до дітей. Коли старші віком люди так часто помиляються в порядкуванню своїх справ, то це повинно підказати їм відноситися з певною терпимістю, до того, коли діти шукають доріг розвязати свої питання. Коли супроти нас помилялися наші родичі, то треба би й нам припустити хоч деколи, що й ми можемо помилятися супроти наших дітей та що нам не треба займати становища непомильних диктаторів, які все знають напевно, які всі розуми поїли, яких треба слухати сліпо.

Родичі, які зрозуміли свої власні недостачі, свою власну нездібність розвязувати ріжні питання, особисті й громадські, відкрили велику мудрість життя. Такі родичі певно не дуже то будуть скоро представляти себе своїм дітям за взір до наслідування. Такі родичі будуть воліти уходити не за взірець, а за щось у роді старшого брата або сестри, себто на становищі майже рівности, яка з часом, з розвоєм дитини, перейде на справдішню рівність. Такі родичі дивляться на дитину як на людину, що колись має бути розумніша від них; а щоби вона справді стала розумніша, треба її піддержувати в її розвою; а піддержувати в розвою не можна цим способом, щоби дитині вічно пригадувати її глупоту.

Певна річ, що досвід людства до цього часу є важною річю, якою не може помітувати ніхто, хто хоче піднестися на ще вищий рівень. Але пізнати всі дотеперішні досягнення людства може богато краще та дитина, з якою поводяться ніжно, з любовою, по товариськи. Навіть дуже вчений виховник нетовариською поведінкою доводить своїх вихованків не стільки до засвоєння відомостей та життевого досвіду, скільки до бунту проти старих звичаїв. Щоби дитина могла вибрати з кількох доріг найкращу, вона мусить знати однаково добре всі дороги, між якими їй приходиться вибирати. Коли дитина довідається про ці дороги в спокійний, безпристрасний спосіб, то вона буде сама більше здібна вибрати дорогу спокійно й безпристрасно. Вона не буде хитатися між крайностями, як це роблять звичайно ті люди, яких змалку переконували спокійно, але заставляли виконувати щонебудь силою батьківської влади.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

М. С., Бруклин, Н. Й. — Нам здається, що Ви мабуть читаєте наш орґан недовго, коли аж питаєте людей з Нюарку про те, які ми поміщуємо дописи. Це Вас інформували помилково, коли казали, що поміщуємо тільки дописи, які відносяться тільки до У. Н. Союза, або до платних оголошень. Вистарчило Вам переглянути кілька чисел „Свободи“, щоби переконатися, що помиляєтеся. Коли річ про непоміщування дописів, то скажемо Вам те, що в американських ґазетах кидали би до коша більшу частину таких дописів, які надсилають читачі українських ґазет. Редакція „Свободи“ свідома того, що її дописувачі це здебільша робітники, в яких добра воля й охота прислужитися добрій справі заступає дуже часто ті вимоги, які часопис ставить до дописувача. І тому замісць кидати дописи до коша, завдаємо собі труду, щоби з них добути те, що є дійсно вартне. Виправляємо дописи з великим вкладом праці, бо хочемо виробити зі своїх читачів-робітників добрих дописувачів. Виправленням даємо йому взір, як допис повинен бути написаний. В богатьох випадках отся наша праця має успіхи. Дописувачі дякують нам за працю, приучуються писати, і поступають, а в інших випадках нічого з того не виходить. А інколи декому цілком перевернеться в голові й людина, яка не вміє написати граматично двох речень, уважає себе згодом непомильним дописувачем і кожду поправку вважає „кривдою“ і редакторською „диктатурою“. За таку відплату не лишається редакції нічого іншого, а тільки подякувати такому дописувачеви за дальшу співпрацю.

З Ваших дописів видно, що Ви цікавитеся богатьома справами, схоплюєте цікаві моменти, але звертаєте увагу на дрібниці, й заки справу добре передумали і провірили, вже пишете до ґазети. Треба десять разів передумати і десять разів справити, а тоді пускати в світ те, що має бути духовою поживою для десяток тисяч читачів. А коли річ про редактора, то для нього це велика радість, коли одержить цікавий допис, якого не треба справляти, бо поправка це праця і то не легка.

З українського життя в Америці.

ДЖЕМЕЙКА, Л. АЙ., Н. Й.

Наше жіноцтво.

Вже рік минає, як при помочи пані О. Лотоцької, предсідательки Союза Українок в Америці, зорґаніовано в нас відділ, котрий мав на ціли зорґанізувати всіх жінок в Квінс Кавнті й створити великий відділ, бо в нас можна начислити близько кількасот жінок. Одначе не всі зрозуміли щире бажання одиниць, котрі ані задля власної користи, ані особистої амбіції щиро брались до праці, не зважаючи на перешкоди, чи на прикрі тяжкі теперішні обставини життя. Праця їх вже в протязі року дала гарні наслідки.

Та жаль лише, що трохи запізно береться до праці наше жіноцтво, бо такі жіночі орґанізації повинні були бути ще в 1917—1918 р., коли вони були би багато причинились до будови української держави. Це є для нас наукою, щоби тепер бути приготованими на випадок нової війни, котра неминуча й котра нас повинна застати приготованими.

В протязі одного року Союз Українок в Джемейці пережив ріжні клопоти. Були часи, коли вороги лише дивились, чи ми розпадемось. Були часи, що нас вже було лишень 12 члениць. Одначе залізна витревалість і завзятість одиниць довели до того, що нині ми тішимося поважним числом члениць, що кожді збори все зростає. Ми віримо, що вже внедовзі не буде ніодної свідомої Українки в Джемейці, котра не булаб членицею Союза Українок. Трудно говорити про цілий Квінс Кавнті. Показалося, що через віддаль місцевостей та лиху комунікацію годі було зібрати всіх разом. Одначе, як нам відомо, за нашим приміром ідуть і інші місцевости в Квінс Кавнті, якпр. Озон Парк, де саме тепер орґанізується відділ. Це є дуже гарно й ми нашим українським сестрам бажаємо як найбільшого успіху для їх добра й для добра українського народу на рідній землі.

Союз Українок в Джемейці за час свого істнування вислав $29.50 на потерпівших підчас польської пацифікації. Він причинився до створення української школи в Джемейці, на що виасиґнував зі своєї каси 40 дол.; причинився богато при коляді й збірці на ювилей Рідної Школи; подбав, що нині в публичній книгарні знаходяться українські книжки (завдяки пані Мельничук). Лише, на жаль, мало з нас читає їх. Нам потрібно звернути особливу увагу на те, щоб Американці знали, що ми любимо рідне слово. Вони нам помагають, а ми цього не вміємо оцінити. Також Союз Українок причинився богато до того, що тепер маємо свою українську православну церкву в Джемейці та тепер приготовляємося, щоб орґанізувати постійні відчити вечерами, щоби тимсамим здобувати більше знання. Кожда члениця буде повідомлена, коли який буде відчит, щоби могла припровадити з собою і не члениць, котрі малиб нагоду придивлятись нашій праці.

Ми віримо, що коли ми себе в першій мірі зрозуміємо тоді би себе взаємно зрозуміти, треба приходити на наші збори, забави, відчити і т. п. Двері для всіх завсіди відчинені й ми радо витаємо всіх!

Ольга Цісик,
члениця С. У.

—o—

КВІНС КАВНТІ, Л. АЙ., Н. Й.

Злука Горожанських Клюбів.

Дня 19 лютого загостив на звичайні збори Укр. Ам. Горожанського Клюбу в Озон Парк предсідатель Союза Горожанських клюбів в стейті Ню Йорк, ґромадянин Юліян Павчак, котрий обширно пояснив силу Горожанських Клюбів. Колиб усі дотепер істнуючі і ті, котрі орґанізуються, приставали до Союза, тоді числилися би з нами не тільки підчас виборів, а слухали би нашого голосу так, як слухали голосу ірляндських клюбів тут в Америці, коли вони зажадали вільної Ірляндії. Члени передискусували ту справу, а при голосованню майже одноголосно були за злуку. І так ненадійно цього вечера наш клюб зміцнив ряди Стейтового Союза Горожанських Демократичних Клюбів. Ми віримо, що при добрій волі одиниць вдасться перепровадити важне діло для нас в Америці і для наших братів в Старім Краю.

Горожанські Клюби в Америці повинні лучитися в стейтові орґанізації, а стейтові повинні зєднатися разом і створити один центральний уряд, котрий видавав би свій часопис, держався демократичних засад, давав вказівки своїм клюбам по цілій Америці, висилав лєкторів по клюбах, котрі освідомлювали би загал та впоювалиб духа любови до рідного краю. І ся остання точка є найважніша, на котру наші лідери повинні звернути увагу, а коли це довершиться, то певно і між нами в Америці знайдеться український Де Валєра, котрий повстане за свій нарід.

Я нераз застановлявся над тим, що станеться з горожанськими клюбами в будучности, яка буде праця, який хосен для нас і наших дітей з тих клюбів і який хосен буде з них для наших рідних братів в старому краю. І прийшов до переконання, що хосен з них дуже слабенький, бо брак національної свідомости. Діти наші нас не поважають тому, що, поперше, ми самі себе не поважаємо, а подруге, не поважаємо українського імени, то як вони можуть мати любов до того імени? І не диво, що вони навіть зміняють собі назвища, щоби цілком не мати нічого спільного зі своїми батьками.

Дехто представляє собі, що коли він став американським горожанином, то він має забути за рідний край і його імя. Він каже: „Я тепер Американець. що там мене обходить Україна“ і т. п. Забуваєш, братчику, що ти є щойно американським горожанином, і як скоро дістав ти папери, ще скорше можеш їх стратити, коли зайде щось непредвидженого. А тоді хто обстане за тобою? Чи не свої люди, не свій клюб? Я не вірю, щоби той був щирим любителем Америки, хто не любить землі, з якої вийшов. Такий горожанин певно перший покине зброю, колиб прийшлося боронити Америку. Америка стидається таких горожан, що забувають за свій рідний край. Таке сказав недавно один суддя в Лонг Айленд Сити, коли надавав горожанські папери. І ось це головна причина, чому наші діти не хочуть мати нічого спільного з нашими клюбами. Бо коли прийдеться спімнути на зборах про рідний край, то вистарчить двох, трох на зборах, щоби наробити клопоту і знеохотити наші діти до своєї орґанізації. А колиб діти бачили, що в нас є любов до свого імени, то вони заінтересувалисяб тим і з охотою працювалиб разом з нами. Також вина є і в нас самих, тих, що люблять своє імя. Вина є та, що коли на зборах стане двох чи трох, що понижають своє імя, то ми терпимо зневаги, як ті овечки, здавшися на одного, мовляв, нехай він собі дає раду. Боїмося когось образити і помагаємо йому плювати собі в лице, або ідемо з галі і більше не приходимо на збори, а потім нарікаємо, що в нас нема єдности. Будьмо отвертими, боронім українського імени перед своїми злими синами і ворогами, не тікаймо з фронту.

Коли буде українська любов між нами, буде довершене велике діло, буде заохота працювати в орґанізації, будуть наші діти горнутись до нас і будуть поважади нас чужинці й будемо мати вплив серед Американнців. Союз Горожанських Клюбів повинен взятися до праці і давати по клюбах лєкції на ці теми.

Володимир Цісик,
член Гор. Клюбу.

— Бачиш, мій дорогий, коли я сварюся зі своєю жінкою, то ніхто не може того чути. Перш за все висилаю кудись діти, щоби не слухали.

— А, тепер я розумію, чому твої діти вічно на вулиці.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

З ЖІНОЧОГО РУХУ.

UKRAINIAN CIVIC CENTER ELECTION.

The Ukrainian Civic Center of New York City announces the election of officers for the ensuing year elected at the annual meeting held last Tuesday evening.

Katherine E. Shutock, President; Minnie Tynetsky, Vice President; Dorothy Dobush, Secretary; Helen Cholak, Treasurer; Mary Ann Bodnar, Publicity Chairman; Vera Macheyowsky, Social Chairman; Dorothy Macheyowsky, Educational Chairman.

The following members are to represent the club at the meetings of the Ukrainian National Women's League of America: May Lozinsky, Minnie Tynetsky, Mary Ann Bodnar, and at the Ukrainian Republican Club: Nellie Tynetsky, Sophie Lozinsky, Olga Rosig.

At a business meeting held recently, arrangements for a local dance were discussed. **The Club will hold a dance Sunday evening, March 13th, in the quarters of the Ukrainian Republican Club, 46 St. Marks Pl., New York City.** The Social Committee invites the Ukrainian youth to join us at this first public gathering of ours and help us to make it a success. The subscription will be 35 c.

The Club is also discussing several other principle topics of events which are of vital importance.

The members attended a civic lecture by the New York City Civic Center on February 20th and found it so interesting that they are anxiously awaiting the next one in March.

For the benefit of those girls that have missed our previous articles and in reply to letters addressed to our member Katherine E. Shutock, we wish to repeat the purpose of our Club:

> We aim to gather together all Ukrainian girls and further our program in several fields of endeavor: the social, educational and civic work. We meet every Tuesday evening at 7:00 P. M. at 46 St. Marks Place, New York City. The fourth meeting of the month we have changed to Wednesday, when we attend the lectures.

We feel that the Ukrainian public is in full sympathy with our plans and we therefore request their co-operation to the point where it will assists us to inform the girls of our program. We also invite all the young ladies around the age of 16 to 35 to join us at our open meetings. Should you care to know more about our work, you are invited to communicate with us, in care of our president at 3563 — 90th Street,, Jackson Heights, Long Island, New York.

Mary Ann Bodnar.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 25 лютого помер **Григорій Пиндус**, член братства св. Йосафата, від 273 У. Н. Союза в Гудсон, Н. Й.

Покійний уродився дня 2 лютого 1870 р. в селі Настасові, повіт Тернопіль, Західня Україна. Прожив 62 роки. До Америки приїхав в 1909 р. Помер по тяжкій 10-місячній хоробі. До У. Н. Союза вступив Покійний в 1915 р. Був добрим і тихим членом та добрим Українцем. В 1925 р. був делеґатом на конвенцію У. Н. Союза.

Покійний предчував смерть і розпрощався з родиною і знакомими.

Похорон відбувся 29 лютого з дому жалоби до української церкви, а звідтам по богослуженню на цвинтар.

Вічна йому память!

Секретар 273 від. У. Н. Союза.

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

(6)

Д-р Ґалан ще раз інтерпелює: чому в краю не створено одного понадпартійного українського політичного проводу і чому там не звертається уваги на господарські справи?

Ясінчук: В краю також підносяться голоси за створенням одного українського політичного проводу. Але питання є, чи се буде ліпше? Перед останніми виборами такий спільний фронт був створений, але по виборах він розбився. Лівіші партії бояться створення такого фронту. Колиб, приміром, угодовщина мала більшість голосів управи такого спільного проводу, що тоді робити? Таксамо можна питати Українців в Америці, які також розбиті на ріжні угруповання, чому вони не створять одного політичного проводу? Чисто життєвою причиною такого незєднання є також те, що в Америці зветься „джабами". Коли буде один провід, де подіються тоді провідники ріжних партій? Це в значній мірі стримує повне обєднання.

При нагоді хочу порушити ще один закид, якого тут не поставлено, але який також часто підноситься. Рідній Школі, приміром, закидають, що вона видає гроші на школи, які не виховують учеників так, щоби вони пізніше могли пристосуватись до життєвих вимог. Закидають, що занадто велику увагу звертається на схоластичне виховання, на середні школи. Колись, за Австрії, дійсно так було. Рідна Школа дійсно хотіла виховати будучих державних урядників Українців. Ходило про це, щоби захопити всі можливі урядничі становища. Не булож в Австрії такого випадку, щоби кваліфікована сила не знайшла місця на державній службі. — За Польщі це змінилося. Отже і ми перемінюємо погляди. Тому закладається тепер промислові школи. Такі школи є дуже коштовні; для них треба відповідно підготованих учительських сил. Крім того держава ставить ріжні перешкоди. — На справу кооператив також звертається пильну увагу. Нині маємо в краю 3,500 кооператив і 1,300 кружків Сільського Господаря. В школах Рідної Школи є також наука про кооперацію. Щоби підготовити до того вчительство, Рідна Школа влаштовує спеціяльні підготові курси.

Щодо „Просвіти", делегат перед виїздом до Америки звертав увагу на це, що в Америці не так легко буде дістати позичку в сумі $20,000 на сплату її довгів. Щож до книжки Коберського, то сама Рідна Школа булаб її видала, але ми в краю розуміли, що ця книжка є власністю Стрілецької Громади. Сам автор висловлював побоювання, що книжка буде сконфіскована, отже за ту справу ніхто в краю не брався.

Тов-о ім. Т. Шевченка є науковим товариством. Воно дійсно збирає ріжні старі, історичні документи й культурні памятники, які не сміють пропасти. Це одна наша наукова інституція, яка має свою царину діяння і мусить її пильнувати. — Коли говориться про видавання непотрібних книжок, то такий самий закид ставлено Рідній Школі, що вона видає підручники грецької мови. Річ в тім, що ріжні видавці Жиди видають такі підручники, які скоро розходяться і приносять зиски. Нам треба було підручників грецької мови для наших середних шкіл і ми мусіли їх видати, бо без них не можна було обійтися. Міг би хто сказати, що того роду підручники також обовязане видавати Тов-о ім. Шевченка. — Видавництва господарських книжок Тов-о ім. Т. Шевченка ще й тому не могло взяти на себе, що не має засобів і знаходиться в тяжких фінансових обставинах. Свого часу делегат, як голова Тов-а Служобовиків, мусів інтервеніювати перед управою Тов-а ім. Шевченка в інтересі тих людей, які були заняті в тім товаристві і через його скрутне положення тратили заняття, або мусіли приймати знижку платні. Коли делегат розмовляв з головою Тов-а ім. Шевченка, йому стало прямо соромно, що ставить вимоги тому Товариству, яке не може звести кінців докупи. Колись Тов-о ім. Шевченка опиралось на підмогу богатих наддніпрянських Українців. Тепер такої підмоги нема. Нема також сподіваних прибутків з книгарні, отже доходи Тов-а дуже слабі.

Тов-о Допомоги Інвалідам дуже серіозно застановлялось над будовою дому для інвалідів. Не будують дому з таких причин: У пляні було побудувати дім для інвалідів на Театральній площі. Однак будівельні рестрикції в тій дільниці Львова є того роду, що требаб вибудувати величавий і коштовний будинок, який коштував би коло $200,000. На це нема спромоги. Була також думка побудувати дім для інвалідів за містом. Але самі інваліди проти цього виступили. В самім Львові вони можуть користати з медичної допомоги в кождий час; колиб їх приміщено за містом, медична допомога для людей, які її потребують дуже часто і часом нагло, булаб незвичайно утруднена. Можна ще купити якусь відповідну каменицю в самім місті. Однак вартість будинків постійно паде так, що будинок, який нині має дану вартість, за кілька час може бути богато дешевший. З фонду, зібраного в Америці на будову Дому Інвалідів, не зужито ані одного цента з самого капіталу, однак процент від тих грошей вживається на утримання інвалідів. Капітал остається ненарушений.

Кедровський: Нам не так зручно випитувати, чому цього або того не зроблено. Звіт делегата був обширний; була в нім також згадка про ту діяльність в економічно-господарській ділянці, яка ведеться. Хочуть американські Українці живішої діяльности, треба дати більше грошей. Ми не можемо диктувати, щоби всі партії в краю створили один провід. Чому ми, американські Українці, самі того не зробимо, щоби ділом показати, що це можливо? В нас також така сама партійність і гризня і так, як кожда добра справа має горячих прихильників, так має вона і завзятих ворогів, які на кождім кроці шукають лише недостач і на них показують пальцем. Пропоную, щоби звіт п. Делегата приняти з подякою до відома і вирішити помагати Рідній Школі в 50-ліття її діяльности.

Д-р Мишуга: Вся та дискусія і запити є корисні, бо вияснюють богато справ, щодо яких є між нами розбіжні думки. Матеріяли відносно краю, зібрані Делеґатом, принесуть велику користь, коли будуть проголошені в пресі.

Резолюція в справі ювилею „Рідної Школи".

Д-р Мишуга предкладає резолюцію в справі допомоги Рідній Школі з нагоди 50-ліття її діяльности. Резолюцію принято одноголосно.

(Гляди „Свобода" з 16. листопада 1931 р.).

Резолюція в справі обєднання партій у Рідним Краю.

Д-р Мишуга предкладає резолюцію в справі обєднання українських політичних партій в Рідним Краю, яку також принято одноголосно.

(Гляди „Свобода" з 18. листопада 1931 р.).

(Далі буде).

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ.

У виказі жертв по окремих громадах пропущено Вилмингтон, Делявар. Від української православної парохії о. І. Костюк передав до Обєднання 141 д. 60 центів на визвольну боротьбу. Гроші вплинули до каси Обєднання 21 листопада 1930 року. Спис жертводавців оголошено в „Свободі" з 8 грудня 1930 року.

НОВІ КНИЖКИ

А) Публікація Українського Наукового Інститута у Варшаві.

Четвертий том праць Інститута включає в собі працю д-ра К. Чеховича **„Олександер Потебня, український мислитель-лінгвіст"**. Цей том має 186 сторін великої вісімки. Вся праця розложена на такі відділи: а) передмова, б) завдання, в) біографічний нарис, г) фільософія мови, ґ) поезія й проза, д) теорія національности, е) висновки, є) бібліографічний показчик і ж) документи. Вже з цього видно, який широкий матеріял охоплює праця д-ра К. Чеховича. На вступі своєї праці автор говорить справедливо, що „постать Олександра Потебні, коли до неї хоч трохи наблизитися, виростає до таких могутніх розмірів, що для ока дослідника не легко обняти цілість, не легко схопити те, що найважніше, щоб не загубитись у подробицях, для Потебні взагалі не характеристичних. Повне і всестороннє освітлення цієї — як каже академік Степан Смаль-Стоцький — ґрандіозної фіґури великого нашого земляка, що став окрасою славянської науки, можливе аж тоді, коли появиться повне видання його творів і досі незнаних ще матеріялів з його рукописної спадщини".

Ще такого видання Україна не мала, бо не такі обставини на всіх українських землях, щоб вони сприяли українській науковій праці. Д-р К. Чехович зробив велику прислугу українській науці й народови, що, не чекаючи, поки буде опубліковано більше матеріялів про життепис і праці Потебні, видав свою працю, в якій, користуючись усіми доступними йому на еміґрації матеріялами, в короткому науковому нарисі дав глибоку аналізу характеру праць О. Потебні та його значіння для науки взагалі, а для української зокрема, підносячи притім національно-українську свідомість великого вченого.

Автор у своїй праці переказує коротко, але ядерно, зміст того, чого Потебня вчив у своїх творах і розкриває невичерпану глибину наукової думки великого українського вченого на полі досліду мови й слова.

Б) The United Ukrainian Organization of Chicago and vicinity видала брошуру **"Report on the Polish-Ukrainian Conflict in Eastern Galicia. By the Rev. James Barr, M.P. and Mr. Rhys Davies, M.P.** — 24 стор.

Цей звіт англійських послів свого часу вже був видрукуваний у „Свободі", й тому не будемо переповідати його, бо він широко відомий нашим читачам. Добре зробили шикаґовські Українці, що видали його окремою відбиткою для розповсюднення поміж чужинцями. Попавши у відповідні руки, ця відбитка може прислужитися корисно українській справі й для змалювання серед чужинців дійсного стану Українців під Польщею.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє своїх членів і члениць, що квартальні збори відбудуться в неділю, 13 березня, точно в годині 1.30 пополудни, в гали церковній при Делавер ул. Проситься всіх членів і членкиць прийти на ті збори, бо є дуже богато справ до полагодження, котрі через брак часу зістали відложені з річних зборів. Взивається довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть виключені, бо ми не маємо колекторів, щоб ходили по хатах. Проситься членів по змозі організувати нових членів, а також записувати свої діти до У. Н. Союза. — Ігн. Климишин, предс.; Семен Деркач, кас.; Павло Сеньків, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Укр. Січ, від. 282, повідомляє своїх членів і членкиць, що звичайний місячний мітінґ відбудеться в неділю, 13 березня, в в Тов. Домі, в звичайно означенім часі. На сей мітінґ усі члени обовязково повинні явитися, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні на сих зборах вирівнати усі свої залеглости, або бодай прийти і висказати перед Тов. причину свого задовження. Хто сего не зробить, буде наражений на суспендовання, бо Тов. ухвала наказує, що уряд не може відповідати за недбальство членів. — Василь Каній, рек. секр.

ШЕНАНТОА, ПА. Бр. св. Володимира, від. 98, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 13 березня, в годині 2-ій пополудни, в гали парохіяльній на Вест Сентер ул. Проситься всіх членів зійтись на сей мітінґ, без згляду, чи хто має чим платити чи ні. Обовязком члена є прийти на мітінґ і повідомити про причину неплачення, тоді після ухвали зробиться просьбу о 5% позичку для такого члена з У. Н. Союза. — Петро Рудий, предс.; Іван Земба, кас.; Афтанас Гевчук, секр.

ДЕРРІ, ПА. Семстр. Неп. Зач. Пр. Д. Марії, від. 303, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членкиць, що квартальні збори відбудуться в неділю, 13 березня, в годині 2-ій пополудни, в Укр. Гали. Напоминається довгуючих членкиць вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Обовязком є кождої членкиці прибути на ті збори. — Анна Баран, предс.; Анна Куземчак, кас.; Катерина Бейтс, секр.

ОЛІСЕН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 363, повідомляє усіх своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 13 березня, в годині 2-ій пополудни. На сей мітінґ обовязково мають явитися усі члени, бо є важніє справи до полагодження. Довгуючі члени повинні вирівнати свої вкладки, щоби ненаражуватись на суспендовання. Не явившийся член буде караний 50 ц., а урядник 1 дол. — Уряд Тов.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. „Українська Січ", від. 182, повідомляє, що чвертьрічний мітінґ відбудеться в неділю, 13 березня, в годині 2-ій пополудни, в гали парохіяльній, 45-7 оГвп ул., Пасейк, Н. Дж. Є важні справи, тому обовязком є кождого члена бути на зборах. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свої залеглости. — М. Швець, предс.; Гр. Яськів, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка повідомляє, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 13 березня, в Набожинського. Проситься кождого члена явитись на мітінґ і свої вкладки точно заплатити. — Вас. Возьний, предс.; Мик. Лісний, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 13 березня, точно в годині 1.30 пополудни, в Руськім Нар. Домі, 620 Мортон Еве. Просимо всіх членів прийти на сей мітінґ, а довгуючих прийти і внести просьбу о позичку з У. Н. Союза і в той спосіб вирівнати свої вкладки. — Микола Муляр, предс.; Прокіт Блотний, кас.; Василь Новак, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Сим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що мітінґ відбудеться в неділю, 13 березня, в годині 2-ій пополудни, під ч. 610 С. Амерікан ул. На тім мітінґу присутність кождого члена конечна. Пригадується довгуючим, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости, а як що не мають чим заплатити з причини безробіття, то тепер можна дістати позичку з У. Н. Союза. Отже нехай прийдуть і виповнять просьбу о таку позичку. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; А. Будай, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам Тов. Згода, від. 62, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го березня, в годині 2-ій пополудни, в Домі П. Гут, 6203 Елмвуд Еве. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на ті збори, бо є дуже важні справи, котрі мусять бути полагоджені більшим числом членів. Напоминається довгуючих членів сплачувати свої залеглости, бо в відділовій касі грошей нема. В противнім разі такі члени будуть суспендовані. Подається до відома, що старий касієр Іван Дзюко зрезиґнував, а вибрано П. Трафку касієром. — К. Кропивницький, предс.; Ів. Кокодинський, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13 березня, в годині 2-ій пополудни. Проситься членів прибути на час, бо маємо важні справи до полагодження. — Т. Задорожний, предс.; П. Архетко, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим повідомляється членів Тов. ім. Князя Данила, від. 356, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 13 березня, в годині 2-ій пополудни, в домі Громади під ч. 3322 Н. Лаверенц ул. Проситься усіх членів прибути на мітінґ в означений час і заплатити свої вкладки, бо уряд не може усе членам стукати у двері, щоби прийшли заплатити свої вкладки. Довгуючим членам пригадується, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані, а суспендовані коли хотять бути дальше членами, нехай заплатять свої вкладки. На мітінґу комітет балевий здасть справоздання. — М. Довжаний, предс.; Гр. Лесик, кас.; Ол. Діорка, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13 березня, точно в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі, 4-та і Ворд ул. Усі довгуючі члени, коли не прийдуть на збори, будуть суспендовані, бо відділова каса не може дальше платити за нікого вкладок. Повідомляється, що бувший секретар уступив, а на його місце 14 лютого вибрано Григорія Стеців, 2719 Вест 2-га ул., Честер, Па.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Укр. Нар. Союз в Дітройт, від. 292, подає до відома усім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 13 березня, точно в годині 12.30 в полудне, в гали при Кліверт ул. Тому, що довше не можна бути на гали як до 4-тої год., проситься прийти на час, бо є важні справи як місцеві так і Союзові. оГловний урядник здасть справоздання з засідання Головного Уряду. Пригадується членам не забувати своїх обовязків плачення вкладок, як за себе так і за дітей. Взивається родичів, котрих діти ще не вписані до У. Н. Союза, вписати їх на тім мітінґу. — Микола оРманів, предс.; Теодор Медвідь, кас.; Петро Кізел, секр.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний, складаю на цім місці щиросердечну подяку У. Н. Союзови за кілька разів дану мені запомогу хорих. Я був покалічений в майнах, де поломало мені ногу. Минає вже 17-тий місяць, як я не роблю і нога ще зовсім не вигоєна, а тут численна фамілія. Що би я почав, якби не наша запомогова організація, котра помагає своїм, в біду попавшим членам?

Тому кличу до вас, браття родимці, вступайте численно до своєї народно-української організації, де завше дістанете в біді й нужді захист.

Остаюсь вдячним урядникам У. Н. Союза і моя ціла родина.

Василь Либа,
член У. Н. Союза, від. 201,
Колдейл, Па.

Я нижче підписаний, складаю щиру подяку урядникам У. Н. Союза за уділення мені $50 з фонду запомогового.

Хай У. Н. Союз буде батьком для нас всіх і надальше. Хай розвивається в сотки тисяч членів і в мільони майна, а кождий Українець повинен належати до такої організації, як У. Н. Союз.

Іван Довгун,
Бруклин, Н. Й.

Я, нижче підписаний, член від. 103 У. Н. Союза, складаю від себе сердечну подяку головним урядникам і урядникам товариства за уділення мені запомоги в сумі $75, котрі мені придалися в моїй хоробі. Всім членам У. Н. Союза велике спаси Біг.

Пилип Гарасимович.

В часах крізи.

— Добрий день!
— Доброго здоровля!
— Що чувати?
— От біда!
— Яка?
— Хорий.
— На що?
— На жолудок.
— А лічитесь?
— Лічуся голодом. Нічого не їм, тільки пю чисту воду.
— То заходьте до нас в гості.

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (83)

Rex Maxon

Нарешті лейді Ґрейсток перемогла в собі страх і рішила мандрувати, шукаючи собі порятунку в південному напрямі. Овочами втихомирила вона свій голод, а свіжою водою з принагідного жерела підбадьорилася так, що досить легко йшла на стрічу невідомій долі. Вона думала, що їй пощастить випадково стрінути якусь ватагу з племени Вазирів, що були приятелями її мужа. Несподівано вона почула недалеко від себе стріл.

Спинилася й стала прислухуватися. За першим стрілом почулося ще кілька. Можна було догадатися, що кілька осіб перестрілюються. Потім почула чийсь сильний голос і відповідь на нього. Після того все замовкло. Лейді Ґрейсток швидко пішла в напрямі на згуки стрілів. Вилізла на високе дерево й звідти на поляні побачила спину знайомої їй постаті, що пробиралася через поляну дуже обережно з рушницею на поготівлі.

Це був Фреқольт, якого свого часу Лейді Ґрейсток гостила в себе на фармі. Зраділа вона дуже, що його стрінула, бо думала, що він її приятель. Хотіла його покликати, але тут побачила, як він стрибнув за кущ і там притаївся. Лейді Ґрейсток з запертим віддихом приглядалася тому, що робиться довкола неї. Вова побачила, що з гущавини на поляну вийшла велика постать Араба. Лейді Ґрейсток пізнала Ахмета Зека. Фреқольт націлився в нього.

Гряпув стріл і Араб скривавлений повалився на землю мертвим трупом. Лейді Ґрейсток на хвилину стратила притомність від потрясення. Вона не сподівалася ось тут бачити ще одну кріваву траґедію джунґлів. Скоро опритомніла й покликала голосно Фреқольта. Він стояв довший час на місці, думаючи, що Араб може прикидається мертвим. Потім почав поволі підходити до своєї жертви. В цей час він почув жіночий голос і здивований оглянувся.